

19. Lastensuojelu¹⁾

Yleistä

V. 1957, joka oli lastensuojelulautakunnan 35. toimintavuosi, siirryttiin v:n 1922 köyhäinhoitolaista uuteen huoltoapulakiin. Se toi myös lastensuojeluun sekä hyvää että huonoa. Kuntien keskeisistä ikävistä kotipaikkaoikeusriidoista tosin päästiin, mutta saatiin tilalle käytännöllisen lastensuojelutyön kannalta ehkä vieläkin ikävämpää: jatkuvat erimielisyydet siitä, minkä kunnan kulloinkin tulee huolehtia lastensuojelutoimenpiteistä. Vaikka ennakkopäätökset tässä suhteessa selventäisivätkin käsityksiä, on ilmeistä, että lastensuojelulakia uusittaessa on syytä puuttua myös uuden huoltoapulain lastensuojelua koskeviin säännöksiin. Lastensuojelulain tarkistaminen annettiin kertomusvuonna valtion komitean tehtäväksi.

Pääkaupungin lastensuojelun tarvetta voitaneen pitää kertomusvuodenkin osalta normaalina, mikä merkitsee sitä, että kaupungin absoluuttisen väestönlisäyksen vuoksi myös alaikäisten lukumäärä jatkuvasti kasvoi, kun taas toisaalta lastensuojeluun vaikuttavia epänormaaleja tekijöitä ei ollut havaittavissa. Lähinnä lastenkotien työtä ajatellen perustettiin lastensuojeluvirastoon terveyssisaren ja lääkintävoimistelijan virat. Odotettaessa lopultakin eduskuntakäsittelyyn joutuneen vajaamielislain syntymistä virastoon perustettiin lähinnä alaikäisten vajaamielisten olosuhteita selvittelevän kuraattorin virka. Sosiaalilääkärin toimisto sai myös ensimmäisen oman sosiaalityöntekijänsä, sosiaalityöntekijäliian. Näistä toimenpiteistä huolimatta voidaan todeta avohuollon kertomusvuonnakin olleen monessa suhteessa vajavaista, sillä tapausten suuren lukumäärän vuoksi käsittely jäi usein edelleenkin liian pintapuoliseksi. Aikaa vaativasta neuvonnasta ja lastensuojelutyötä ajatellen tärkeästä asiakkaiden ohjaamisesta oli yleensä luovuttava.

Lasten sijoitustoiminnasta mainittakoon, että perhesijoitusta pyrittiin edelleenkin laajentamaan paikallisasiamiesten ja tätä tarkoitusta varten lastensuojeluvirastoon palkatun työvoiman avulla. Tästä huolimatta esiintyi jatkuvasti sopivien hoitokotien puutetta. Kertomusvuonna valmistunut v:n 1958—1963 investointiohjelma osoitti lisäksi, että laitospaikkojenkin vaje nousi kertomusvuoden päättyessä 160:een. Kun samanaikaisesti oli jatkettava vanhojen laitosten huomattaviakin muutostöitä, mikä eräissä tapauksissa merkitsi hoitopaikkojen vähentymistäkin, lasten sijoitusvaikeudet entisestäänkin lisääntyivät. Perusvajausta laskettaessa oli otettu huomioon uudet laitokset eli Kallion nuorisokoti ja Päivölän lastenkoti, jotka vihittiin tarkoitukseensa 30. 3. sekä Herttoniemen vastaanottokoti, jonka avaaminen siirtyi kuitenkin v:n 1958 puolelle. Toivolan oppilaskodissa jatkettiin oppilasosastojen rakennustöitä ja ensimmäinen 36-paikkainen asuntola voitiin myös avata kertomusvuoden aikana. Lemmilän vastaanottokoti uusittiin perusteellisesti vuoden loppuun mennessä ja näin muodostui Lemmilään suojelukasvatusta tarvitsevien poikien 15-paikkainen vastaanottolaitos. Edelleen mainittakoon, että yleisten töiden lautakunta sai kertomusvuonna kiireellisesti tehtäväkseen laatia suunnitelmat 30-paikkaisen suojelukasvatusta tarvitsevien poikien vastaanottolaitoksen sijoittamisesta Toivoniemen tilalle ja Toivoniemen koulukotia vastaavan tyttöjen vastaanottolaitoksen sijoittamisesta esikaupunkialueelle Mellunkylään.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön 5. 11. 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulauta-

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelulautakunnan kertomuksen eripainoksessa.

kuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, niin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan kertomusvuonna 4.

Lautakunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana toimituspääll. Sulo Manninen, varapuheenjohtajana teol. tri Veikko Päivänsalo, jäsenenä rva Eeva Aaltolahti, prof. Elsa Bruun, arkistinhoit. Anni Ikonen, rva Laila Leskinen, yhteisk.tiet.maist. Sirkka Loimaranta, varat. Göran Westerlund ja prof. Arvo Ylppö, varajäsenenä ekon. Inger Ehrström, autonkulj. Seppo Halme, ylilääk. Paavo Heiniö, toimitt. Anu Karvinen, lääket. ja kir.tri Sakari Lahdensuu, rva Impi Lojander, kirj.amanuenssi Ann-Mari Mickwitz, rva Martta Parkkari sekä terv.sis. Terttu Voipio, lisäjäsenenä: rouvat Margareta Aminoff, Lilja Dahl, Anni Jyrkänne ja Elina Linkopuu, varalisäjäsenenä rva Svanvit Björkvist, fil.maist. Eva Palmgren sekä rouvat Ida Ristimäki ja Maija Suosalmi.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi: lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne; suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Leskinen ja Linkopuu; äitiysavustus- ja perhelisjäjaostoon: Ylppö, Loimaranta ja Dahl sekä elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Leskinen. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toim.joht. Arvi Heiskanen sekä hänen varamiehenään lastenkotien johtokuntaan lastenhuollontark. Margit Törnudd ja koulukotien johtokuntaan nuorisonhuolt. Kaarlo Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rahatoimenjoht. Eino Waronen, lastenhuoltojaostossa fil.maist. Veikko Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 202 (227 v. 1956) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti vuoden aikana 10 ja koulukotien johtokunta 8 kokousta. Eri jaostojen toimintaa selostetaan ao. toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 9. 12. Kaupunginkellarissa. Läsnä oli 32 luottamusmiestä ja virkailijaa.

Lastensuojelulautakunnan päätöksistä mainittakoon seuraavat: *ulkokuntalaisille* kaupungin lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa *annetusta hoidosta* päätettiin velkoa toistaiseksi 500 mk hoitovuorokaudelta (15. 1. 11 §).

Kaikilta yli 16 vuotiailta *jälkihuolto*a saavilta päätettiin lautakunnan alaisissa laitoksissa periä ansiotuloista 120 mk:n ruoka- ja 120 mk:n asuntokorvaus. Samalla kehoitettiin ao. laitosten johtajia valvomaan oppilaiden ansiotulojen käyttöä siten, että osa tuloista käytetään juokseviin menoihin ja loppuosa oppilaiden vaatetukseen ja säästöihin (15. 1. 20 §).

Päätettiin ilmoittaa asianomaisten noudatettavaksi ohje, että *korvausvelvollisen huomattavaa varallisuutta* on pidettävä sellaisena erityisyyenä, jonka perusteella korvausta on perittävä sellaisessakin tapauksessa, että lapsen tai nuoren henkilön huollontarpeen syynä on tuberkuloosi, mielisairaus, vajaamielisyyys, kaatumatauti tai muu pitkällistä hoitoa vaativa sairaus. Korvausta ei kuitenkaan velota syvästi vajaamielisille apulastentarhassa annetusta ruoasta tai hoidosta (29. 4. 87 §).

Sosiaaliministeriön vahvistettua 25. 1. 1956 *Kallion nuorisokodin* rakennuspiirustukset ja sosiaalihuollon piiritarkastajan hyväksyttyä 13. 11. 1956 nuorisokodin tarkoitukseen käytettäväksi laitokseen tuli 25 hoitopaikkaa. Lautakunta päätti muuttaa nuorisokodin

toimintaa toistaiseksi siten, että paikkaluku korotetaan 28:aan ja että sosiaaliministeriölle tehdään esitys nuorisokodin hyväksymisestä 28-paikkaiseksi erityislastenkodeksi sekä valtionavun myöntämisestä laitoksen perustamiskustannuksiin (1. 10. 150 §).

Viranhaltijoille tarjottavan *aterian korvaus* päätettiin korottaa lasten- ja nuorison-huoltolaitoksissa 100 mk:aan sekä sivullisille tarjottavan aterian korvaus 175 mk:aan (1. 10. 161 §).

Päätettiin vahvistaa *yksityisten lastenkotien rakennustöiden rahoitusta* koskevia neuvotteluja varten sellainen periaateohje, että lautakunta voi puoltaa vastaisuudessa kaupungin rahoitusta määrävuosina kuoletettavana ja indeksiin sidottuna lainana, josta on suoritettava vähintään kulloinkin voimassa olevaa säästökorkoa vastaava korko, minkä vuotuinen määrä lainan vuotuisine kuoletuserineen voidaan ottaa lastenkodin asianomaisen vuoden toimintamenoksi (5. 11. 165 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin ilmoittaa sosiaaliministeriön 17. 10. tekemä päätös, jolla ministeriö oli päättänyt lakkauttaa *Toivoniemen koulukodin valtionavun* kertomusvuoden lopusta lukien, koska laitoksen oppilasluku on ajoittain alittanut laissa edellytetyn vähimmäismäärän 15 (5. 11. 171 §).

Kallion nuorisokodissa ja *Päivölän lastenkodissa* järjestettiin vihkiäistilaisuus 30. 3. (26. 3. 55 §).

Vajaamielisten huolto. Lautakunnan esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti 20. 3. periaatteessa osallistua diakonissalaitoksen Rinnekodin 400 uuden hoitopaikan rakentamiskustannuksiin edellyttäen, että laitoksesta luovutetaan kaupungin käyttöön 30 vuodeksi vähintään 200 uutta hoitopaikkaa, sekä suorittaa rakennuskustannusten ennakkorahoituksena 200 hoitopaikan varauksen perusteella 6 mmk ja myöntää samaa tarkoitusta varten 54 mmk:n suuruisen korottoman lainan, sillä ehdolla että ensimmäisessä rakennusvaiheessa kaupungin käytettäväksi luovutetaan vähintään 20 uutta hoitopaikkaa. Kertomusvuoden talousarvioon merkittiin rahoitusta varten 50 mmk:n suuruinen siirtomääräraha. Kun lisäksi v:n 1958 talousarvioon ehdotettiin 30 mmk:n suuruista siirtomäärärahaa, lautakunta puolestaan katsoi kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa, että näin varat määrärahat olivat riittävät vuosien 1957—1958 rakennustöiden rahoittamiseen (5. 11. 181 §).

Vajaamielisten väliaikaisen sijoituksen järjestämiseksi lautakunta lisäksi teki aloitteen Päivölän ja Kullatorpan lastenkotien paikkamäärän lisäämiseksi, siten että niistä tulisi 30-paikkaisia vajaamielislaitoksia (19. 2. 32 §). Sosiaaliministeriö hyväksyi kertomusvuonna Päivölän lastenkodin 16- ja Kullatorpan lastenkodin 11-paikkaisiksi valtionapuun oikeuttaviksi lastenhuoltolaitoksiksi. Lautakunnan esityksestä kaupunki anoi Päivölän lastenkodin n. 19.5 mmk:aan nousseihin perustamiskustannuksiin valtionavustusta, jota myönnettiin 600 000 mk.

Käytyjen neuvottelujen perusteella Aula-työkotien Kannatusyhdistys suostui huolehtimaan kertomusvuoden aikana syvästi vajaamielisten lasten kesävirkestystoiminnasta, sillä ehdolla että lautakunta suorittaa talousarvioon merkitystä määrärahasta yhdistykselle riittävän avustuksen (16. 7. 127 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että lautakunta oikeutettaisiin kokeilutarkeituksessa kertomusvuoden marras-joulukuun aikana järjestämään vajaamielisten päivähoitoloiden ja erikoisluokkien lasten kuljetus linja-autolla (1. 10. 158 §).

Toivolon oppilaskotia ja Kullatorpan lastenkotia päätettiin kehottaa järjestämään puhevikaisten lasten opetusta laitoksen määrärahoja käyttäen ja päätettiin anoa kaupunginhallitukselta apulastentarha Aulan puhevikaisten lasten opetuksen järjestämistä varten määrärahaa (5. 11. 178 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle ja palkkalautakunnalle asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: Toivolon oppilaskodin toisen osastorakennuksen rakentaminen sekä talous- ja hallintorakennuksen suunnittelu (19. 2. 26 §); lastenhuoltolaitosten hoitomaksujen vahvistaminen huoltoapusetuksen mukaan (26. 3. 70 §); leirirahan maksaminen viranhaltijoille (29. 4. 81 §); Ryttylän maatilan karja- ja maatalouden lopettaminen (29. 4. 88 §, 3. 9. 140 §); poikien vastaanottokodin sijoittaminen Toivoniemen tilalle (29. 4. 89 §); hoitohenkilökunnan palkkauksen porrastuksen välttämättömyys (28. 5. 99 §); lääkintävoimistelijan palkkaaminen liikuntavajavaisia lapsia varten (28. 5. 104 §); Nukarin lastenkodin veden laadun tutkiminen (16. 7. 126 §); tyttöjen 15-paikkaisen vastaanottokodin perustaminen Bredbackan tilalle Mellunkylään (5. 11. 766 §); lainan myön-

täminen Mustalaislähetykselle Kosken pitäjään rakennettavan uuden lastenkodin rahoittamista varten (5. 11. 168 §); määrärahan myöntäminen Lemmilän vastaanottokodin kaluston uudistamista varten (5. 11. 180 §) sekä em. vastaanottokodin hyväksyminen suojelukasvatusta tarvitsevien poikien 15-paikkaiseksi vastaanottolaitokseksi (16. 12. 191 §).

Lausunnot. Lukuisten lastensuojeluviraston antamien lausuntojen lisäksi lastensuojelulautakunta antoi etupäässä kaupunginhallitukselle yhteensä 19 lausuntoa. Näistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: kiinteistön ostaminen Hiidenvedeltä lastenhuoltolaitostarkoituksia varten (15. 1. 18 §); virkalääkärien palkkaus (19. 2. 28 §); sosiaaliohjesäännön eräiden huoltolautakuntaa koskevien pykälien muuttaminen (29. 4. 86 §); aivovaurioiden hoito- ja koulutustoiminta (28. 5. 101 §); Lastenlinnan laajentamissuunnitelma (28. 5. 102 §); sosiaalisten apurahojen jakokysymys (16. 7. 122 §); mustalaisten sosiaalisten olojen parantaminen (3. 9. 140 §); Lastenlinnasta varattavat hoitopaikat (1. 10. 160 §) sekä viranhaltijoille määrättävät virka-asunnot (5. 11. 170 §). Lisäksi annettiin lausunto kymmenen eri yhdistyksen avustusanomuksen johdosta.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

1. *Hallinnollinen toimisto*, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioik. ausk. Arvi Heiskanen.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääket. lis. Paavo Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja sosionomi Emil Stenholm lautakunnan sihteerinä.

2. *Lastenhuoltotoimisto*, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirikistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, fil. tri Margit Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, fil. maist. Annikki Hytönen.

3. *Suojelukasvatustoimiston* tehtävänä oli valmistella suojelukasvatustaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikosten tekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisohuoltaja, fil. maist. Kaarlo Helasvuo apunaan apulaisnuorisohuoltaja, fil. maist. Erla Frangén.

4. *Elatusaputoimisto*, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varat. Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainop. kand. Veikko Nystedt.

5. *Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto*, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esitettäväksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätty tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisi-vaara-Mörk.

6. *Sosiaalilääkärin toimisto*, jonka tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisohuoltotapauksissa. Toimiston päällikkönä oli lääket. lis. Sirkka Syväne apunaan lastenpsykiatri Pirkko Roiha. Psykologeina olivat fil. maist. Helka Mäntyoja, fil. lis. Jaakko Borg ja fil. maist. Ursula Amnell. Sosiaalityöntekijänä toimi sosionomi Victoria Schauman.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä miesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 307 vakinaista ja 63 tilapäistä viranhaltijaa sekä 63 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 433 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 67 vakinaista ja 18 tilapäistä eli yhteensä 85 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 50 162 (47 735) kirjelmää. Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 389 (1 284), lastenhuoltotoimiston 15 007 (13 310), suojelukasvatustoimiston 7 132 (6 137), elatusaputoimiston 14 287 (17 185) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 12 347 (9 819).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 115-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi kasvatust.kand. Hannu Timperi apunaan 102 muuta vakinaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa sekä 15 työntekijää.

Metsäkummun hoitokoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailu- ja hoitokoti. Laitoksen vs. johtajana toimi tp. johtava hoitaja Taimi Talikainen apunaan 6 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 33. Kodin johtajana oli sosiaalihuoltaja Mirja Myllylä apunaan 10 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Malmin lastenkoti toimi 37-paikkaisena normaalilasten laitoksena. Kodin johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 4 työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60:lle apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja Veli Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 34 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Kallion nuorisokoti. Laitos toimi 25-paikkaisena lähinnä jälkihuoltoa kaipaavia poikia varten. Lokakuussa laitos muutettiin 28-paikkaiseksi erityislastenkodiksi, jossa on ammattioppilaskoti ja koululaisosasto. Johtajana toimi sosionomi Erkki Mikonsaari apunaan 2 viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä tai ammattiopissa ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi Olavi Kivistö. Lisäksi laitoksessa oli 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli sosionomi Anna Lehto. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 14 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä syvästi vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli nti Rauha Ojalainen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 3 työntekijää.

Päivölän lastenkoti Sipoon pitäjän Kallbäckissä toimi 16-paikkaisena vajaamielisten lasten kotina. Johtajana toimi vajaamielishoitaja Kyllikki Grönroos apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi opettaja Reino Nuotio. Lisäksi oli laitoksessa opettaja, 4 tilapäistä viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Ryttylän koulukoti omine maataloineen Hausjärven pitäjässä voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Laitoksen johtajana toimi kansak. op. Eetu Sutinen apunaan 34 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maataloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka tarvittaessa huolehti myös kansakouluopetuksesta, toimi opettaja Hilda Laaksonen apunaan 8 muuta viranhaltijaa.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 75-paikkaisena vajaamielisten lasten päiväkotina, josta yksi osasto toimi Lauttasaaressa. Laitoksen johtajana oli lastentarh.op. Hillevi Hänninen apunaan 11 muuta viranhaltijaa.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitoksen yleisvalvontaa suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien, Toivolan oppilaskodin ja Aulan osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus laitosten kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit saattoivat käydä kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta huolehtivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajat.

Lääkintähuolto laitoksissa järjestettiin siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja tässä suhteessa antoi hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri on suorittamiensa tarkastusten perusteella antanut lasten terveydentilasta mm. seuraavia tietoja: laitosten hygienisissä olosuhteissa ei ilmennyt muistuttamista; lasten ravinnon, vaatetuksen ja hammashuollon suhteen ei ole jouduttu ehdottamaan muutoksia; laitosten rokotustoimintaa tehostettiin ja aloitettiin myös polio-rokotusten antaminen.

Seuraavasta taulukosta ilmenee laitosten tautitapaukset kertomusvuonna:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Nukari	Päivölä	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Toivonieni	Kallio	Reijola	Yhteensä
Tulirokko	—	3	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Tuhkarokko	5	37	—	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
Vihurirokko	12	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	18
Vesirokko	1	—	10	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Sikotauti	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	16
Influenssa	51	60	17	37	34	31	31	—	82	3	64	—	17	14	441
Ripuli	128	9	10	—	—	14	2	—	4	12	3	—	1	—	183
Angina	49	21	—	6	—	—	7	2	14	—	19	—	—	2	120
Kuumeiset hengityselinkatarrit	372	95	7	—	26	61	27	5	26	11	19	—	1	4	654
Keuhkokuume	8	7	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	19
Korvatulehdukset	32	10	1	4	1	3	—	1	16	—	3	—	1	1	73
Silmätulehdukset	13	1	—	—	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	20
Ihottumat	21	15	—	—	1	—	—	—	4	—	1	—	2	—	44
Paiseet	20	7	1	—	3	8	4	—	8	5	7	—	—	—	63
Tapaturmat	3	13	1	3	6	2	1	1	22	1	17	—	3	4	77
Suutulehdus	—	18	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19
Muut taudit	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	9
Yhteensä	715	314	47	59	100	120	76	9	177	32	139	4	25	25	1 842
<i>Sairaala- tai lääkärinhoito</i>															
Tuberkuloositarkastuksessa käyneitä ..	11	—	—	—	1	—	—	—	73	12	—	73	—	—	170
Sairaalaan lähetettyjä	19	6	—	—	—	1	1	—	1	1	5	—	—	—	34
Poliklinikoiden tai paikallisten lääkärien hoidossa käyneitä	26	27	5	—	21	1	—	—	18	1	29	4	3	—	135

Eri tautiryhmien kohdalla oli yleensä lukumääräistä vähennystä, mutta laaja influenssaepidemia aiheutti kuitenkin tautitapausten kokonaismäärän nousua.

Nukarin lastenkodissa kuoli kaksi lasta keuhkokuumeeseen, Toivolan oppilaskodissa sattui yksi hukkumistapaus. Sofianlehdon vastaanottokodissa kuoli neljä lasta, jotka kaikki olivat vajaamielisiä.

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 621 (2 829) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvat-

tilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 192 (165) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista koski 29 (15) aviolapsia ja 70 (76) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 4 (15) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi muihin Skandinavian maihin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoittajan, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
<i>Ilmoittaja:</i>											
Huoltoviranomainen	8	5	60	44	37	44	2	1	107	94	201
Terveystoimiviranomainen	48	34	67	75	26	19	1	1	142	129	271
Kouluviranomainen	—	—	3	1	18	9	—	—	21	10	31
Poliisiviranomainen	5	2	27	26	12	11	—	—	44	39	83
Holhousviranomaisen	3	1	36	34	61	48	5	4	105	87	192
Muut viranomaiset	3	3	17	23	10	24	6	1	36	51	87
Lastensuojelujärjestöt	12	14	25	26	6	7	1	—	44	47	91
Lastensuojeluvirkailijat	5	15	61	47	49	45	2	3	117	110	227
Vanhemmat	64	52	274	195	147	124	7	6	492	377	869
Muut yksityiset henkilöt	19	16	152	130	125	113	7	7	303	266	569
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2 621
<i>Ilmoituksen syy:</i>											
<i>Lapsen:</i>											
sairaus	15	7	17	12	5	3	—	1	37	23	60
vajaamielisyys	—	—	14	7	10	7	—	—	24	14	38
sielullinen poikkeavuus	—	—	23	11	15	9	—	1	38	21	59
raajarikkaisuus	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	4
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	4	1	—	—	4	1	5
<i>Vanhempien:</i>											
kuolema	1	2	6	3	9	14	—	1	16	20	36
sairaus	46	42	103	94	42	36	—	1	191	173	364
mielisairaus	—	—	7	3	15	9	—	1	22	13	35
ansiotyö	9	14	15	7	7	5	—	—	31	26	57
hoidon laiminlyönti	15	14	113	95	40	30	—	—	168	139	307
kasvatuskyvyn puute	—	—	38	18	60	39	1	3	99	60	159
hylkääminen	8	3	10	8	7	6	—	1	25	18	43
huolimattomuus	2	—	13	6	6	—	—	—	21	6	27
juoppous	13	17	97	76	59	70	3	1	172	164	336
vankilassaolo	—	1	12	8	10	5	—	—	22	14	36
lapsen pahoinpitely	—	2	18	12	16	24	—	1	34	39	73
asuntovaikeudet	42	24	107	104	44	45	1	2	194	175	369
avio- ja asumusero	4	1	37	44	66	53	6	5	113	103	216
lapseen kohdistunut siveellisyysrikos	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3
muut syyt	12	15	92	90	76	84	20	5	200	194	394
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2 621
<i>Toimenpiteet:</i>											
Varoitus	2	1	10	12	9	7	—	—	21	20	41
Suojeluvalvonta	—	—	10	10	12	13	—	—	22	23	45
<i>Huostaanotto:</i>											
toistaiseksi lslain 9 § 2 kapp. c-kohdan perusteella	35	48	116	98	45	43	—	—	196	189	385
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	2	—	2	—	4	6	—	—	8	6	14
sopimuksen nojalla	41	31	87	74	38	28	—	—	166	133	299
vastoin vanhempien tahtoa	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2
Lausunnot eri viranomaisille	6	2	48	45	75	65	7	4	136	116	252
Tutkimus- ja neuvontatoimenpiteet	65	42	355	299	245	210	11	9	676	560	1 236
Muut toimenpiteet	16	18	93	63	63	71	13	10	185	162	347
Yhteensä	167	142	722	601	491	444	31	23	1 411	1 210	2 621

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 031 (3 009) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista 1 488 (1 497) oli sijoitettu perheisiin ja 967 (924) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huos-

tassa olevista lapsista oli 227 (233) eli 7.5 % (7.7 %) ruotsinkielisiä ja 12 (14) eli 0.4 % (0.5 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 963 (1 019) lasta ja poistettiin 881 (941) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1958 jäi 2 150 (2 068) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 106 (113) lasta 3 907 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 6 lasta 407 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 11 (12) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 365 (324) ja perhehoidossa 32 (38) lasta. Näiden huolta suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kansakoulujen ja terveydenhoitolaatukunnan kasvatusneuvoloista, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä:¹⁾

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1956		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1958		Kaikki- aan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Vajaamielisten laitokset	58	51	6	3	118	7	3	56	51	40 319	341.7
Heikkomielisten lasten kodit	43	24	3	1	71	10	1	37	27	23 900	336.6
Hoito- ja tarkkailukodit	10	—	7	7	24	10	5	6	2	3 725	155.2
Sairaalat	1	1	—	—	2	—	—	1	2	476	238.0
Tavalliset lasten kodit	91	45	55	47	238	34	22	112	71	65 890	276.8
Yksityisperheet Helsingissä	3	10	1	1	15	—	5	4	4	4 529	301.9
Yksityisperheet muualla	11	14	2	1	28	1	1	13	11	9 146	326.6
Yhteensä	217	145	74	60	496	62	37	229	168	147 985	298.4

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 245 (213), heikkomielisiä 151 (152) ja muuten poikkeavia 100 (94).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 133 (108) syvemmin vajaamielisiä, 99 (102) heikkomielisiä ja 64 (56) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofialehdon vastaanotto- koti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan opplaskoti	Hyvösen lastenkoti	Päivölan lastenkoti	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Yhteensä
	Osasto												
	A	B	C										
V:sta 1956 hoitoon jääneitä	112	29	48	22	39	31	71	34	11	2	12	13	424
V. 1957 hoitoon otettuja	238	210	106	15	16	6	11	19	10	21	12	20	684
Yhteensä	350	239	154	37	55	37	82	53	21	23	24	33	1 108
Näistä:													
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:													
yksityishoitoon	31	21	12	—	2	1	—	5	—	—	—	—	72
toiseen lastenkotiin	84	81	43	8	9	3	6	7	1	2	3	5	252
sairaalaan	6	2	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	13
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:													
vanhempainsa hoitoon	102	100	42	5	3	—	4	9	2	2	2	13	284
toiseen maksuttomaan hoitoon	13	5	2	—	1	—	2	—	—	2	2	3	30
toisen kunnan hoitoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	2	—	8
kuoli	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
poistettiin muista syistä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	2	1	9
Poistettuja yhteensä	239	209	107	13	16	6	14	21	3	11	11	22	672
V:een 1958 jääneitä	111	30	47	24	39	31	68	32	18	12	13	11	436

¹⁾ Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska lapsi on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Perhehoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoito-paikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 22 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 28 lapseen sekä Helsinkiin perheisiin sijoitettuun 9 lapseen ja maaseudun perheisiin sijoitettuun 42 lapseen nähden.

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitet- tuja lapsia		Perheisiin sijoit- ettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseu- dulle	Helsinkiin	Maaseu- dulle	
V:sta 1956 hoitoon jääneitä	259	196	295	804	1 554
V. 1957 hoitoon otettuja	327	185	76	313	901
Yhteensä	586	381	371	1 117	2 455
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	18	12	6	23	59
siirrettiin kunnan lastenkotiin	10	22	9	55	96
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	69	33	4	11	117
siirrettiin sairaalaan	3	4	3	—	10
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon ...	1	1	1	—	3
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	215	72	34	94	415
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	—	—	2	—	2
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	1	—	1	2
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	17	7	11	25	60
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	2	5	18	17	42
poistettiin muista syistä	2	1	8	7	18
kuoli	3	—	1	1	5
Poistettuja yhteensä	340	158	97	234	829
V:een 1958 jääneitä	246	223	274	883	1 626

Perhehoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisien luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien söpivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret; maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myös lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 81:lle (66) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumusten mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 6 104 555 mk (4 171 211 mk). Edellisen vuoden toisen vuosipuoliskon kustannusten korvauksia saatiin sosiaaliministeriöltä 578 500 mk.

Maaseudulle perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 804 (837). Näistä poistettiin 234 (316) ja uusia sijoitettiin 313 (283), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 883 (804).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa, Pusulassa, Lopella, Orimattilassa, Marttilassa ja Koskella Tl.

Hoitomaksut perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatustavan sukulaaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 1 500 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnettyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan sijoittamat lapset, lukumääräl-

tään 2 455 (2 421), aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksaan yhteensä 195 013 947 mk (161 336 882 mk) eli keskimäärin 79 435 mk (66 640 mk) vuodessa kutakin lasta kohden.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 126 (92) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 55 (80) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 78 (51) lasta, joten v:een 1958 jäi 124 (98) valvottavaa.

Avioliiton valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 4 156 (4 091) aviota lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. perusteella selviää taulukko-osasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli yhteensä 1 005 (794) kasvattilasta, joista poikia 461 (351) ja tyttöjä 544 (443). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 543 (393) ja aviolapsia 462 (401).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vaille olevat laitoksista poistettut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 16 (17) nuorta henkilöä. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 11 (3) henkilöä ja poistettiin 1 (2), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 26 (18). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin osittain laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 15 (25) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luettelosta 24 (15). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 23 (13), joten v:een 1958 siirtyi 14 (23) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkestystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Lippuja jaettiin kaikkiaan 329 (275), joista 220 (182) lapsille ja 109 (93) saattajille. Meno- ja paluulippuja annettiin huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavvia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, kesäkoteja tavallisen sijoitusmäärärahan puitteissa yhteensä 688 (554), joista 498 (387) perheisiin, jolloin lastenhuoltotoimisto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhytaikaisempaa. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus.

Kustannukset jaetuista matkalipuista nousivat 831 477 (320 000) mk:aan ja koko kesävirkestystoiminnasta 8 269 441 (6 453 070) mk:aan. 66.4 % lapsista sai ilmaisen kesäsijoituksen. Lasten vanhemmat suorittivat sijoitusmaksun kokonaan 12.2 %:n ja osan maksusta 21.4 %:n osalta.

Mainittakoon, että kesäkoteihin sijoitetuista lapsista oli 327 tyttöjä ja 361 poikia, avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia oli 77, avio- tai asumuserolapsia 212, suurperheisten lapsia 162 ja huoltoapua saavien perheiden lapsia 270.

Apulastentarha. Aulan lasten kesävirkestystoiminta rahoitettiin melkein kokonaan kaupungin rahoilla ja näin 24 syvästi vajaamielistä lasta pääsi Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen ylläpitämään kesäsiirtolaan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 15 (18) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä kesävirkestysasioita lukuun ottamatta oli 2 614 (2 321).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 734 (1 384), jotka ilmoittajan, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittäytyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		Yhteensä
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
<i>Ilmoituksen tekijä:</i>							
Kouluviranomainen	60	26	1	3	61	29	90
Poliisi- tai oikeusviranomainen	530	79	289	99	819	178	997
Huoltoviranomainen	13	3	33	8	46	11	57
Lastensuojeluviranomainen	82	15	163	41	245	56	301
Yksityinen henkilö	108	69	64	48	172	117	289
V. 1957 saapuneita ilmoituksia yhteensä ...	793	192	550	199	1 343	391	1734
<i>Ilmoituksen syy:</i>							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	1	2	—	2	1	3
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	52	9	1	—	53	9	62
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	485	57	12	7	497	64	561
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	4	—	2	—	6	—	6
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	29	6	82	17	111	23	134
Irtolaistapainen elämä	87	58	72	122	159	180	339
Tavattu juopuneena	37	4	219	6	256	10	266
Muu syy	99	57	160	47	259	104	363
V. 1957 saapuneita ilmoituksia yhteensä ...	793	192	550	199	1 343	391	1 734
V:sta 1956 jäljellä olevia ilmoituksia	192	18	61	18	253	36	289
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	4	—	5	1	9	1	10
Kaikkiaan	989	210	616	218	1 605	428	2 033
<i>Toimenpiteet:</i>							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	72	1	116	5	188	6	194
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	10	2	5	1	15	3	18
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta, toimitettu kotikuntaansa	22	12	18	22	40	34	74
toimitettu lääkärin hoitoon	6	—	4	3	10	3	13
muu toimenpide	357	33	44	14	401	47	448
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	41	16	14	11	55	27	82
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	1	—	—	—	1	—	1
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattamisen sopimuksen nojalla	39	9	13	5	52	14	66
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattamisen lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	6	1	—	—	6	1	7
Nuorisonhuoltajan toimenpide	183	79	149	94	332	173	505
Ei mitään toimenpidettä	107	11	176	31	283	42	325
V. 1957 käsiteltyjä asioita yhteensä	844	164	539	186	1 383	350	1 733
V:een 1958 jääneitä ilmoituksia	145	46	77	32	222	78	300
Kaikkiaan	989	210	616	218	1 605	428	2 033

Ilmoitukset koskivat 1 380 (1 189) lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 648 ja tyttöjä 163 sekä 16—17 vuotiaita poikia 418 ja tyttöjä 151. Juopuneina tavattujen määrää osoittavat luvut ovat huomattavasti suuremmat kuin edellisenä vuonna (164). Tämä johtuu osittain siitä, että tahrannoistoinneilla itsensä humalluttaneita koskevat ilmoitukset on osittain merkitty tähän ryhmään. Eräät poliisinkin lastensuojeluvirastolle ilmoittamat juopumuspidätykset osoittautuivat tällaisiksi tapauksiksi.

Taulukossa esitetyn lisäksi käsiteltiin toimistossa 14:n (poikia 10, tyttöjä 4) yli 18-vuotiaana ilmoitetun nuoren asiaa, joista 11:een nähden suoritettiin huoltoa (poikia 7, tyttöjä 4).

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa kansakoulujen kasvataneuvolalta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrasta hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan Kivelän sairaalaan, Metsäkummun hoitokotiin ja Ukonniemen hoitokotiin. Työnvälitystoimiston

ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	L a p s i a					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1956	Uusia	Yh- teensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1958	Kaikkiaan	Keskim. hoi- dokkia kohd.
Kallion nuorisokoti	—	20	20	11	9	2 660	133.0
Lemmilän vastaanottokoti ..	7	43	50	36	14	4 144	82.9
Ryttylän koulukoti	55	38	93	44	49	17 330	186.3
Toivoniemien koulukoti	13	20	33	26	7	3 625	109.8
Sofianlehto, C-os.	2	12	14	14	—	302	21.6
Reijolan nuorisokoti	2	8	10	6	4	1 475	147.5
Metsäkummun hoitokoti ...	1	5	6	3	3	460	76.7
Toivolän oppilaskoti	1	2	3	2	1	390	130.0
Yhteensä	81	148	229	142	87	30 386	132.7

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 181 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 85 poikaa ja 16 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 63 poikaa ja 17 tyttöä. Huoltopäiviä oli 33 577.

Pysyvää koulukotikasvatusta tarvitsevat sijoitettiin suurimmaksi osaksi valtion koulukoteihin.

Yksityisperheissä oli vuoden aikana 22 lasta yhteensä 5 052 päivää. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 12 poikaa ja 1 tyttö. Seuraavaan vuoteen jäi 11 poikaa ja 2 tyttöä.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden aikana 19 lasta yhteensä 1 965 päivää; 10 poikaa ja 2 tyttöä oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 2 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvon- nan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perhei- siin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa				Poikia	Tyttöjä	Yh- teensä
	Lasten- suojelu- viran- omainen	Yksityi- nen hen- kilö	Lasten- suojelu- viran- omainen	Yksityi- nen hen- kilö			
Jäljellä v:sta 1956	167	27	48	5	192	55	247
V. 1957 valvontaan tulleita	54	24	17	1	62	34	96
Yhteensä	221	51	65	6	254	89	343
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliiton, kuoli tai valvonnan määrä- aika päättyi	27	2	6	—	22	13	35
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	50	5	2	1	51	7	58
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitok- seen	10	2	3	—	14	1	15
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	8	1	1	—	8	2	10
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huolto- lautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto- osaston hoidettavaksi	9	1	1	—	10	1	11
V:een 1958 jääneitä	117	40	52	5	149	65	214
Yhteensä	221	51	65	6	254	89	343

¹⁾ Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 45 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatus-toimistossa vuoden loppuun saakka sosiaaliministeriön osittain palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa, jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkijat. Nuorista rikoksenteikijöistä annettun lain määräämät tehtävät hoiti useimmissa tapauksessa suojelukasvatustoimiston puolesta Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisi kuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 862 alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset henkilöt toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien ja siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 750 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisoriikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttyjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	524	30	554
15—17 »	336	43	379
18—20 »	261	60	321
Yhteensä	1 121	133	1 254 (1 127)

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin irtolaistapaisen elämän takia 134 (96) alle 18-vuotiaista henkilöä, joista poikia 49 ja tyttöjä 85. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 149 (105), joista 53 poikia ja 96 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämisestä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 244 (148), joista 237 poikia ja 7 tyttöjä koskevia ja pidätettynä oli 184 (121) henkilöä, joista 181 poikia ja 3 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17 vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksenteikijöistä annettun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuun ottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomailla matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa. Helsingistä Tukholmaan ja Kööpenhaminaan lähtevillä laivoilla suoritettiin kesä kautena ajoittain tarkkailua.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 267 (138) tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotias nuori rikoksenteikijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. 230 pyyntöön on annettu suostumus, 5 evätty, 18 oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä ja 14 ilmoitetuista tapauksista oli sellaisia, jotka siirrettiin muiden sosiaalilautakuntien käsiteltäviksi tai muuten eivät aiheuttaneet suojelukasvatustoimiston toimenpiteitä.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 18 kokousta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luettelointi, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuului lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoitten lasten samoin kuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen 20. 8. 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Pääasiallinen toiminta kohdistui elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalla 271 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalla 90 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 290 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 10.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1956 jäljellä olevia	3 569	Luettelosta poistettuja	529
Uusia tapauksia	635	V:teen 1958 siirtyneitä	3 675

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäättyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisäätty	Äitejä	Elatusvelvollisia	Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	3 067	1 460	—15	2	2
Leskiä ja laillisesti eronneita	482	319	16—19	411	142
Naimisissa olevia	98	986	20—24	1 223	789
Tietoja puuttuu	28	910	25—29	899	749
			30—34	634	528
Yhteensä	3 675	3 675	35—39	374	366
			40—49	116	292
			50—		96
			Tietoja puuttuu	16	711
			Yhteensä	3 675	3 675

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	125	300
Talonomistajia ja vuokraajia	2	—
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	42	154
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	221	208
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	728	301
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	988	1 076
Muita työntekijöitä	203	435
Merimiehiä ja kalastajia	6	141
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	229	282
Yksityisiä palvelijoita	687	—
Muun elinkeinon harjoittajia	32	4
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	412	774
Yhteensä	3 675	3 675

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lastenhuolto- toimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolan hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitot olivat seuraavat:

Äidin luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	85.9	Hyvän hoidon	87.6
Suhteellisen hyvän hoidon	14.0	Suhteellisen hyvän hoidon	12.4
Epättydyttävän hoidon	0.1	Epättydyttävän hoidon	—

Äidin koti oli:	%	Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	75.8	Hyvässä kunnossa	77.0
Suhteellisen hyvässä kunnossa	21.0	Suhteellisen hyvässä kunnossa	18.6
Epättydyttävässä kunnossa	3.2	Epättydyttävässä kunnossa	4.4

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli vuoden aikana 24, joista 17 oli sairautensa, 4 lastenkodissa, 1 kotona ja 2 hoitokodissa.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Aivokalvokohju	1	Sikiön tukehtuminen	1
Anginamyrkytys	1	Synnytyksen yhteydessä	2
Keskonen	11	Tapaturma	1
Keuhkokuume	4	Vesipää	1
Pikku lavantauti B	1	Äkillinen aivotulehdus	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 213 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 23.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 52 ja uusia haasteita otettiin 220. Koska näistä 33 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja 28 juttua sovittiin sekä 54 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 157 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 132, hävittiin 10 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 15 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 423 kertaa. Lisäksi lastenvalvojan toimesta otetuista haasteista on muualla kuin Helsingin raastuvanoikeudessa saatu päätös viidessä elatusavun korotusasiassa.

Aviolapsia koskeissa elatusapujutuissa otettiin uusia haasteita 5. Oikeuden käsittelemistä jutuista voitettiin 4 ja luovuttiin 1 tapauksessa jutun loppuun ajamisesta. Aviolapsia koskeissa asioissa esiinnyttiin oikeudessa kaikkiaan 4 kertaa.

Lastenvalvojan toimesta haettiin alioikeuksien päätöksiin muutosta 8 tapauksessa ja 25 tapauksessa valvottiin vastaajan puhevallan käyttäminen hovioikeudessa elatusasiassa vastaajan haettua muutosta alioikeuden antamaan päätökseen.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille sosiaaliviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyynnöiden kokonaismäärä oli 546. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojain puolesta 32 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t :

Siirto v:sta 1956:

	Aviottomien lasten puo- lesta mk	Avioliasten puolesta mk	Yhteensä mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kas- san saldo	—	—	2 717 887
Valvottujen säästötilien saldo	15 253 841	437 583	15 691 424
Lapsille perityt elatusmaksut	54 306 801	56 243 492	110 550 293
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen kor- vaukset	14 094 696	2 253 585	16 348 281
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten kor- vaukset	9 000	—	9 000
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	1 148 115	392 196	1 540 311
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	400 749	19 852	420 601
Korkotuloja 31. 12. 1957	925 457	34 630	960 087
Lastenvalvojan säästötilin, talletustilin ja posti- siirtotilin korko	—	—	125 392
		<u>Yhteensä</u>	<u>148 363 276</u>

M e n o t :

	Aviottomien lasten puo- lesta mk	Avioliasten puolesta mk	Yhteensä mk
Huoltajille suoritettavat lastenhoitokorvaukset	52 461 068	56 188 792	108 649 860
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	14 094 696	2 253 585	16 348 281
Kaupungille suoritettavat oikeuskulujen korvaukset	59 994	204 979	264 973
Oikeuskuluihin käytetty	1 488 870	207 069	1 695 939
Myönnetty tilap. raha-avustukset	3 000	—	3 000
Kaupungille suoritettavat tilap. avustusten korvauk- set	6 000	—	6 000
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin, talletustilin ja postisiirtotilin korko	—	—	125 392
Siirto v:een 1958			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kas- san saldo	—	—	3 553 674
Valvottujen säästötilien saldo	17 054 121	662 036	17 716 157
		<u>Yhteensä</u>	<u>148 363 276</u>

Ottolapsiksi hyväksyttiin 79 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 16 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla oli 24 (24) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 865 (6 568) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 6 692 (6 370) ja hylättiin 173 (198). Hylkäyspäätöksestä valitti 39 (56) hakijaa sosiaali-ministeriöön. Äitiysavustuksen määrä oli edelleenkin 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se 6 537 (6 228) sellaiselle hakijalle, joka oli käynyt lääkärin, kättilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja nou-dattanut tällöin saamiaan ohjeita, sekä 155 (142) hakijalle, joka oli esittänyt pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin. Äitiysavustuksen hakijoista oli 6 497 (6 212) avioliitossa ja 368 (356) naimatonta.

Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 45 (41) äitiysneuvola. Viras-toon jätettiin 1 546 (1 834) ja neuvoloihin 5 319 (4 734) hakemusta.

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nosta-matta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 30 010 500 (29 412 000) mk, joista luontoisavustuksina 13 171 500 (13 217 500) mk:n arvosta.

Ohjekirjasia jaettiin odottaville äideille edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 968 (1 907) perhelisähakemusta, joista 29 (22) oli kahteen kertaan kokouksessa lapsen syntymisen tms. seikan vuoksi. Haki-joista oli 369 (384) leskeä ja 167 (165) työkyvyttöntä. Hakemuksista hylättiin 127 (92), joista 99 (68) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan. Perhelisää saaneilla 1 812 (1 792) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 435 (7 296), joista 7 295 (7 149) alle 16-vuotiaita sekä 136 (144) sellaisia 16 vuotta täyttäneitä, mutta alle 20-vuotiaita, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä koulunkäynnin ja 4 (3) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka otettiin huomioon työkyvyttömyyden takia. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Perhelisää saaneista perheistä oli 262 (232) sellaisia, joille jaosto myönsi perhelisän harkintaoikeuttaan käyttäen, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylittikin valtio-neuvoston vahvistaman määrän.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	276 (286)	7	49 (41)
3	153 (157)	8	14 (13)
4	812 (783)	9	4 (6)
5	356 (368)	10	3 (2)
6	144 (136)	11	1 (—)
Yhteensä 1 812 (1 792)			

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan	Työnjohtoasemissa olevia ...	50 (39)
viran- ja toimenhaltijoita ... 188 (205)	Tehdas- ja ammattityön-	
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	tekijöitä	531 (496)
ym. yrittäjiä 77 (73)	Muita työntekijöitä	473 (464)
Liike- ja varastoapulaisia 187 (227)	Leskiä, työkyvyttömiä ja	
Autonkuljettajia 129 (127)	muuta ilman ammattia ...	177 (161)
Yhteensä 1 812 (1 792)		

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 910 998 (11 658 000) mk:sta jaettiin suurille perheille 8 156 000 (7 897 000) mk, leskien perheille 2 355 998 (2 378 000) mk ja työkyvyttömien perheille 1 399 000 (1 383 000) mk.

Perhelisän suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettavia osto-osoituksia. Osan tarvikkeista hankkivat perhelisän saajat itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 323 000 (396 000) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 6 464 998 (6 264 500) mk, huonekaluihin 697 000 (854 500) mk, vaatetukseen 3 332 000 (3 059 000) mk, astioihin ja muihin talous-tarvikkeisiin 504 000 (412 500) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin 506 000 (580 500) mk ja muihin luontoissuorituksiin 84 000 (91 000) mk.

Sosiaalilääkärin toimisto

Toimistossa tutkittiin 475 lasta. Tutkittavaksi ilmoitetuista siirtyi v:een 1958 kesken-eräisinä tai tutkimusta odottamaan 33. Tutkituista oli sekä psykologisessa että psykiatri-sessa tutkimuksessa 276, yksinomaan psykologin tutkittavana 159 ja psykiatrin tutkimuk-sessa 49. Yksilöterapiassa oli 11 lasta. Sosiaalilääkärin toimiston sosiaalityöntekijä osal-listui tutkimukseen tai hoitoon 43 tapauksessa. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 810. Laitos- ym. käyntejä tekivät psykiatrit 74, psykologit 100 ja sosiaalityöntekijä 32. Tutkittujen lasten vanhempien ja laitosten henkilökunnan kanssa keskusteltiin ja ohjat-tiin heitä lasten kasvatusta ja hoitoa koskevista kysymyksistä. Laitoksissa pidettiin muutamia esitelmiä ja alustuksia mielenterveyden alalta. 9 tapauksessa olivat lapsen

vanhemmat tai jompikumpi heistä sosiaalityöntekijän jatkuvassa hoidossa. Hoitotapauksista ja tarpeen mukaan myös tutkimustapauksista pidettiin työntekijöiden kesken neuvotteluja. Henkilökunnan koulutuksen ja työn syventämisen mielessä oli sosiaalilääkärin toimiston ja Metsäkummun hoitokodin henkilökunnalla n. kerran kuukaudessa tapausneuvotteluja, joihin myös tapausta seuranneet muut lastensuojeluviraston työntekijät osallistuivat. Tutkituista annettiin tarvittaessa lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten.

Sosiaalilääkärin toimiston työvoima osoittautui jatkuvasti riittämättömäksi yhä kasvaneelle tutkimusten ja hoidon kysynnälle. Tutkimustapaukset joutuivat valitettavasti jonottamaan vuoroaan pitkiäkin aikoja, poliklinistä hoitoa voitiin järjestää vain murto-osalle siihen soveltuvista tapauksista eikä laitostäyntejäkään voitu riittävästi suorittaa. Yhä suurempaa huomiota pitäisi kuitenkin voida kiinnittää lapsen sielullisen häiriintyneisyyden ensimmäisiin oireisiin, jolloin hoitomahdollisuudet ovat paljon paremmat kuin vaikeiksi kiteytyneiden sairauden muotojen vallitessa.

Tutkimusaineisto

	I k ä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6 v.		7—15 v.		16—18 v.		19-v.				
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Jäljellä v:een 1957											
Lastenhuoltotoimisto ...	1	3	8	5	—	—	—	1	9	9	18
Suojelukasvatustoimisto	—	—	10	—	5	—	—	—	15	—	15
Uusia v. 1957											
Lastenhuoltotoimisto ...	44	47	88	76	2	3	3	11	137	137	274
Suojelukasvatustoimisto	—	—	104	21	39	18	1	2	144	41	185
Uudelleen ilmoitettuja											
Lastenhuoltotoimisto ...	1	—	5	1	—	—	—	—	6	1	7
Suojelukasvatustoimisto	—	—	6	1	1	1	—	—	7	2	9
Lastenhuoltotoimisto, yht.	46	50	101	82	2	3	3	12	152	147	299
Suojelukasvatustoimisto »	—	—	120	22	45	19	1	2	166	43	209
Kaikki yhteensä	46	50	221	104	47	22	4	14	318	190	508
Poistettu v. 1957	41	48	205	97	47	21	4	12	297	178	475
Jäljellä v:een 1958	5	2	16	7	—	1	—	2	21	12	33

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy

	Lastenhuolto- toimisto	Suojelukasvatus- toimisto	Yhteensä
Kehitystason määrittäminen	75	5	80
Heikko koulumenestys	9	2	11
Lausunto laitossijoituksesta	31	37	68
» laitoksesta kotiuttamisesta	—	14	14
Kasvatuskotisisjoitus	7	2	9
Lausunto suunnitellusta adoptiosta	25	—	25
» oikeudelle tai holhouslautakunnalle	12	5	17
Hermostolliset herkkyysoireet	26	41	67
Puhehäiriöt	3	2	5
Sopeutumisvaikeudet	33	73	106
Kastelu	17	1	18
Tuhriminen	3	1	4
Seksuaaliset vaikeudet	5	8	13
Kohtaukset	6	7	13
Sterilisaatioanomukset	2	1	3
Muut syyt	19	3	22
Yhteensä	273	202	475

Psykologisia tutkimuksia
Älykkyystutkimukset

	T-M-L	Wechsler	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston pojat	107	14	121
» tytöt	90	16	106
Suojelukasvatustoimiston pojat	27	23	50
» tytöt	9	15	24
Yhteensä	233	68	301

Luonnetutkimuksia

	Ror- schach	C.A.T.	T.A.T.	Szondi	Oma ker- tomus. Käsiala- näyte	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston pojat	58	38	5	—	—	101
» tytöt	49	28	6	—	10	93
Suojelukasvatustoimiston pojat	138	12	71	42	—	263
» tytöt	27	—	12	—	13	52
Yhteensä	272	78	94	42	23	509
Psykologisia tutkimuksia yhteensä	—	—	—	—	—	810

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 270 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 095 lasta (1 135), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 365 (3 337) lasta. Näistä oli 3 023 lastenhuolto toimiston alaista ja 334 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 8 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 138 eli 63.5 % ja aviottomia 1 227 eli 36.5 %. Lastenhuoltotoimiston alaisiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.6 ja 38.4 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 80.7 ja 19.3. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 741:llä eli 81.4 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 335:llä eli 15.7 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 62 eli 2.9 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 658:lla eli 53.6 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 546:lla eli 44.5 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 23:lla eli 1.9 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 755 eli 82.7 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 36 ja muualla Uudenmaan läänissä 81, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 460 eli 13.8 %.

Jotta saataisiin selvitettyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 528 eli 45.4 %, muiden työntekijäin 466 eli 13.8 %, palvelijoiden 252 eli 7.5 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 181 eli 5.4 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 533 eli 15.8 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 132 eli 3.9 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 641:ssä eli 19.0 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 319 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistivallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 322 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 601:ssä eli 77.3 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 270 eli 8.0 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatustaito, 155:llä eli 4.6 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 160 lasta eli 4.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 629 lapsen eli 18.7 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 129 tapauksessa, 3.8 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 067:llä eli 91.1 %:lla suomi, 276:lla eli 8.2 %:lla ruotsi ja 22:lla eli 0.7 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat lautakunnan tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	67 638 727
Lastenkodit	82 077 324
Sofianlehdon vastaanottokoti	101 603 622
Toivolan oppilaskoti	34 956 979
Nuorisokodit	10 518 324
Koulukodit	40 482 419
Apulastentarha Aula	9 487 344
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	195 013 947
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	7 237 620
Palkkiot suojelukasvatustoimiston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	464 015
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	17 714 120
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	9 675 402
Lasten kesävirikistys	7 957 365
Lastenvalvojan käyttövarat	167 533
Matkakulut	1 073 827
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	293 223
Lastenhuoltolaitosten maatilat	17 549 581
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetty avustukset	2 875 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetty varat	6 603 668
Yhteensä	613 390 040

Näiden menojen lisäksi oli yleisten töiden lautakunnan tilille viety allamainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	2 940 610
Metsäkummun hoitokoti	117 588
Hyvösen lastenkoti	762 846
Malmin lastenkoti	1 225 195
Toivolan oppilaskoti	2 740 365
Kallion nuorisokoti	37 300
Reijolan nuorisokoti	589 420
Kullatorpan lastenkoti	1 011 777
Nukarin lastenkoti	626 731
Päivölän lastenkoti	2 302 709
Apulastentarha Aula + Lauttasaaren lastentarha	1 165 427
Lemmilän vastaanottokoti	872 172
Ryttylän koulukoti	1 299 618
Toivoniemen koulukoti	191 070
Yhteensä	15 882 828

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot jakaantuivat seuraaviin eriin:

	Mk	
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	5 115 443	
Vierailta kunnilta	12 035 403	Mk
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	60 445 001	77 595 847
Huoltolaitosten valtionapu		24 868 760
Huoltolaitosten tulot		8 712 443
Maatilojen tilittämät tulot		
Toivoniemen tila	3 074 694	
Ryttylän tila	9 343 890	
Toivolän tila	4 359 939	16 778 523
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		5 672 920
Gustaf Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		917 375
	Yhteensä	134 545 868

Kun nämä tulot vähennetään edellämainittujen kustannusten yhteissummasta 629 272 868 mk:sta, jää kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi 494 727 000 mk eli 82 524 242 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 658 115 mk, Ryttylässä 4 685 540 mk ja Toivolassa 988 740 mk eli yhteensä 6 332 395 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 111 257 mk ja Toivolän kohdalla 437 494 mk. Ryttylän tilinpäätös osoitti säästöä 536 520 mk.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuina nousivat seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	100 144 530	1 499	547 139
Metsäkummun hoitokoti	10 721 748	2 141	781 436
Hyvösen lastenkoti	13 621 345	1 231	449 446
Malmin lastenkoti	13 665 703	977	356 766
Toivolän oppilaskoti	34 003 254	1 326	484 056
Kallion nuorisokoti	5 478 031	690	251 981
Reijolan nuorisokoti	4 855 530	791	288 689
Kullatorpan lastenkoti	12 556 561	1 340	489 231
Nukarin lastenkoti	14 039 087	1 262	460 484
Päivölän lastenkoti	8 074 313	1 341	489 312
Apulastentarha Aula	7 090 015	562	205 174
Lauttasaaren lastentarha	2 357 289	1 271	464 083
Lemmilän vastaanottokoti	7 341 942	1 732	632 030
Ryttylän koulukoti	33 530 631	1 848	674 381
Toivoniemen koulukoti	5 973 113	1 603	584 967
Yhteensä	273 453 092	1 343	490 049

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Laitos	Menoerä, mk					
	Palk- kaukset	Vuokra, lämpö, valo ja käyttö- voima	Ruokinta	Vaatetus, kalusto ja pesu	Muut menot	Yhteensä
Sofianlehdon vastaanottokoti ..	971	186	182	106	52	1 499
Metsäkummun hoitokoti	1 277	321	230	215	99	2 141
Hyvösen lastenkoti	682	177	156	168	49	1 231
Malmin lastenkoti	657	39	150	108	23	977
Toivolän oppilaskoti	877	139	161	993	57	1 326
Kallion nuorisokoti	287	137	128	95	44	690
Reijolan nuorisokoti	400	119	164	67	42	791
Kullatorpan lastenkoti	892	107	173	121	47	1 340
Nukarin lastenkoti	831	136	135	104	55	1 262
Päivölään lastenkoti	763	248	158	115	56	1 341
Apulastentarha Aula	450	46	36	20	10	562
Lauttasaaren lastentarha	767	302	77	81	44	1 271
Lemmilän vastaanottokoti	1 096	195	231	81	128	1 732
Ryttylän koulukoti	1 090	403	192	88	76	1 849
Toivoniemen koulukoti	928	206	226	94	149	1 603
Keskimäärin	847	176	163	102	54	1 343

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 1 220 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 2 875 000 mk. Tästä saivat *Aula-työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin ja vajaamielisten kesäsiirtolan tukemiseksi 1 200 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk; *Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa* -niminen kuntainliitto 875 000 mk ja *Vankusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana yhteensä 6 603 668 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitet-
tuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat kor-
kavarat olivat joulukuun 31 p:nä 1957 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	7 400
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 100
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	1 875
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	5 450
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	11 300	805
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	87 000	9 370
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	13 960
Yhteensä	293 800	39 960

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuk-
sina yhteensä 24 940 mk.

Hoitopaikkasopimukset

Kertomusvuoden aikana olivat edelleen voimassa seuraavat yksityisten lastenhuoltojärjestöjen tai -laitosten kanssa tehtyt hoitopaikkoja koskevat sopimukset:

Kaupunginvaltuuston päätöksen 8. 3. 1950 nojalla 22. 6. 1950 tehty ja 16. 5. 1956 pidennetty sopimus: Tallkullan lastenkodissa 28 varsinaista ja 2 eristyspaikkaa.

Kaupunginhallituksen päätöksen 2. 11. 1950 mukaisesti tehty sopimus: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodissa 12 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 15. 12. 1954 nojalla tehtyt sopimukset: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodissa 12 hoitopaikkaa sekä Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen yhdistyksen lastenkodissa 30 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 21. 12. 1955 nojalla tehty sopimus: Mustalaislähetysten lastenkodissa 10 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä 29. 8. 1956 tehty sopimus: Lastenlinnassa 10 hoitopaikkaa.
